

17. NAJSŁYNNIEJSZY BIEDACZYNA ŚWIATA – ŚW. FRANCISZEK Z ASYŻU

Cele ogólne:

- zrozumienie idei franciszkańskiego umiłowania świata – daru Stwórcy na przykładzie życia św. Franciszka z Asyżu;
- dostrzeżenie godności stworzonego świata oraz naszej odpowiedzialności za dzieło Boga;
- kształtowanie postawy franciszkańskiego ubóstwa i umiłowania Boga.

Wymagania programowe:

Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
Uczeń: <ul style="list-style-type: none">– opowiada życie św. Franciszka z Asyżu;– wyjaśnia, czym jest powołanie na przykładzie życia św. Franciszka;– wymienia cechy św. Franciszka.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none">– wyjaśnia, dlaczego św. Franciszek jest patronem ekologów;– wyjaśnia znaczenie herbu franciszkańskiego.

Metody i techniki:

pytania i odpowiedzi, metoda promyczkowego uszeregowania („słoneczko”), opowiadanie, słuchanie ze zrozumieniem, pokaz, rysunek.

Środki dydaktyczne:

Materiał kształcenia „Uwielbienie Boga Najwyższego” (ML 17a), materiał kształcenia „Dekalog ekologiczny św. Franciszka” (ML 17b), wizerunek św. Franciszka z Asyżu (WL 17), kartki samoprzylepne „sklerotki”, franciszkański herb.

PRZEBIEG KATECHEZY:

1 WPROWADZENIE

1. Modlitwa

K. modli się z uczniami słowami modlitwy św. Franciszka Uwielbienie Boga Najwyższego. Przygotowuje tekst modlitwy dla uczniów – materiał kształcenia „Uwielbienie Boga Najwyższego” (ML 17a).

Uczniowie odczytują poszczególne wezwania, wszyscy po trzech wezwaniach powtarzają słowa: uwielbiamy Cię, Boże.

1. Ty jesteś Święty Pan, Bóg jedyny, który czynisz cuda, Ty jesteś wielki.
2. Ty jesteś mocny, Ty jesteś wielki, Ty jesteś najwyższy.
3. Ty jesteś Królem wszechmogącym, Ojczy święty, Królu nieba i ziemi.
Wszyscy: Uwielbiamy Cię, Boże.

4. Ty jesteś dobro, wszelkie dobro, najwyższe dobro, Pan Bóg żywy i prawdziwy.
5. Ty jesteś miłością, kochaniem; Ty jesteś mądrością, Ty jesteś pokorą.
6. Ty jesteś cierpliwością, Ty jesteś pięknnością, Ty jesteś łaskawością.
Wszyscy: Uwielbiamy Cię, Boże.

7. Ty jesteś bezpieczeństwem, Ty jesteś ukojeniem, Ty jesteś radością.
8. Ty jesteś nadzieją naszą i weselem, Ty jesteś sprawiedliwością, Ty jesteś łagodnością.
9. Ty jesteś w pełni wszelkim bogactwem naszym. Ty jesteś pięknnością, Ty jesteś łaskawością.

Wszyscy: Uwielbiamy Cię, Boże.

10. Ty jesteś opiekunem, Ty jesteś stróżem i obrońcą naszym; Ty jesteś mocą, Ty jesteś orzeźwieniem.

11. Ty jesteś nadzieją naszą, Ty jesteś wiarą naszą, Ty jesteś miłością naszą.

12. Ty jesteś całą słodyczą naszą, Ty jesteś wiecznym życiem naszym: wielkim i przedziwnym Panem, Bogiem wszechmogącym, miłosiernym Zbawicielem.

Wszyscy: Uwielbiamy Cię, Boże.

2. Powtórzenie materiału

Przed chwilą modliliśmy się słowami napisanymi przez niezwykłego świętego. Świat nazywa go Biedaczną z Asyżu.

– Czy wiecie o kim mówię?

To święty Franciszek z Asyżu.

– Komu patronuje ten Święty?

Św. Franciszek jest patronem ekologów, pokoju, ludzi ubogich.

– Jaki znany zakon założył ten Święty?

Uczniowie z pewnością wskażą zakon franciszkanów.

Św. Franciszek założył trzy zakony: franciszkanów, sióstr klarysek i trzeci zakon przeznaczony dla ludzi świeckich.

– Jakie znane tradycje związane z Bożym Narodzeniem zawdzięczamy św. Franciszkowi?

Św. Franciszek nadał początek budowaniu „żłóbka” i wystawiania „jasełek” w okresie Bożego Narodzenia.

– Kiedy obchodzimy wspomnienie św. Franciszka z Asyżu?

Kościół uroczyście wspomina tego Świętego 4 października.

3. Postawienie problemu katechezy

W uroczystość św. Franciszka wiele osób zadaje sobie pytania, kim on właściwie był, co zadecydowało o fenomenie tego Świętego, który do dziś inspiruje wielu ludzi, również niewierzących. Szukając odpowiedzi na te pytania, sięgniemy do biografii św. Franciszka, jego pism oraz świadectw tych, dla których jest wzorem i prawdziwym przyjacielem.

Zapis tematu do zeszytu: Najśłynniejszy Biedaczyna świata – św. Franciszek z Asyżu.

2 AKTYWIZACJA

1. Dekalog ekologiczny św. Franciszka

W celu zainteresowania uczniów postacią św. Franciszka K. prezentuje uczniom „Dekalog ekologiczny św. Franciszka” (materiał kształcenia – ML 17), a następnie pracuje z uczniami nad tekstem metodą promyckowego uszeregowania („słoneczka”).

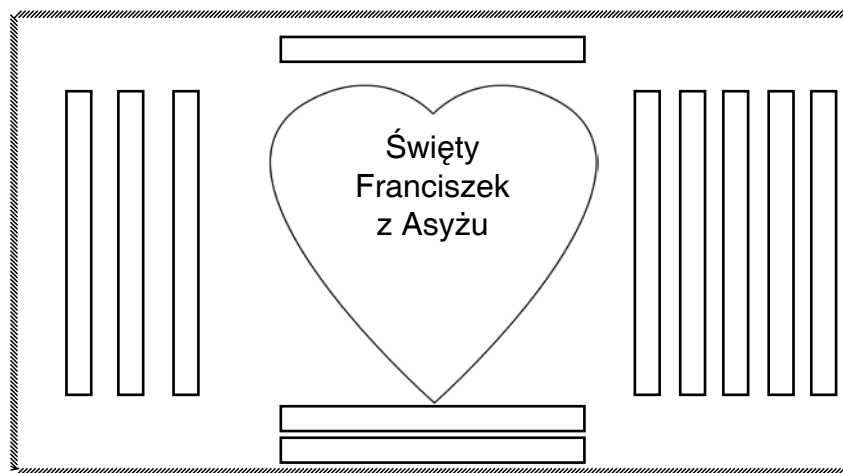
Wybrany uczeń odczytuje na forum klasy tekst.

1. Bądź człowiekiem wśród stworzeń, bratem między braćmi.
2. Traktuj wszystkie rzeczy stworzone z miłością i czcią.
3. Tobie została powierzona Ziemia jak ogród; rządz nią z mądrością.
4. Troszcz się o człowieka, o zwierzę, o zioło, o wodę i powietrze, aby Ziemia nie została ich zupełnie pozbawiona.
5. Używaj rzeczy z umiarem, gdyż rozrzutność nie ma przyszłości.
6. Tobie jest zadana misja odkrycia misterium posiłku: aby życie napełniało się życiem.
7. Przerwij węzeł przemocy, aby zrozumieć, jakie są prawa istnienia.
8. Pamiętaj, że świat nie jest jedynie odbiciem twego obrazu, lecz nosi w sobie wyobrażenie Boga Najwyższego.
9. Kiedy ścinasz drzewo, zostaw choć jeden pęd, aby całkiem nie zniszczyć jego życia.
10. Stąpaj z szacunkiem po kamieniach, gdyż każda rzecz posiada swoją wartość.

Co powiedzielibyście na podstawie przeczytanego tekstu o jego autorze? Wypiszcie po trzy jego cechy na oddzielnych kartkach.

K. zawiesz na tablicy wizerunek św. Franciszka z Asyżu.

Uczniowie wypisują na samoprzylepnych kartkach cechy św. Franciszka, a następnie zgodnie z zasadami promyckowego uszeregowania umieszczają swoje kartki wokół postaci św. Franciszka, tworząc jednolite promyki.

Po zakończeniu ćwiczenia K. odczytuje cechy w kolejności od najczęściej wymienianej przez uczniów do najmniej popularnej cechy oraz podsumowuje tę część katechezy:

Św. Franciszek chce powiedzieć każdemu z nas, byśmy cieszyli się pięknem stworzonego przez Boga świata, byśmy budowali jedność między braćmi, byśmy nieśli dobro i pokój wszędzie tam, gdzie posyła nas Bóg.

Dzisiaj trudno nam sobie wyobrazić, jak można dobrowolnie wyzbyć się całego dobytku i żyć tylko z jałmużny. A jednak św. Franciszek do dzisiaj przyciąga do siebie innych miłością, dobrocią i radością.

– Jakie było życie św. Franciszka z Asyżu?

– Co spowodowało, że całe swoje życie oddał Bogu i tym najmniejszym spośród braci, ubogim?

3 REFLEKSJA

1. Życie św. Franciszka z Asyżu

K. przygotowuje uczniów do uważnego słuchania opowieści o życiu św. Franciszka i wybrania słów kluczy z jego biografii. Po każdym opowiedzianym przez K. fragmencie zapisywane są na tablicy słowa klucze zaproponowane przez uczniów.

Święty Franciszek urodził się w 1182 roku w Asyżu (Włochy). Był synem bogatego kupca Piotra Bernardone i jego żony Piki. Chociaż na chrzcie otrzymał imię Jan, to po powrocie ojca z podróży handlowej do Francji zastąpiono je imieniem Francesco – Franciszek. W młodości zaprawiał się w sztuce kupieckiej. Rozrzutnie jednak gospodarował bogactwami ojca. Rodzice z pobłażliwością traktowali jego wydatki ze względu na dobry charakter syna, jego szlachetność, hojność wobec ubogich oraz wrażliwość i prawość.

Zaproponujcie słowa klucze do tego fragmentu.

Uczniowie proponują słowa klucze i zapisują je na tablicy, np. Asyż, bogata rodzina, rozrzutność, szlachetność.

Młody Franciszek realizował marzenia o karierze rycerskiej, biorąc udział w wojnie między Asyżem i Perugią. Po jej klęsce został uwięziony. Po roku niewoli, z powodu choroby, wrócił do Asyżu. Wkrótce jednak znowu postanowił próbować swych sił w kolejnej wyprawie wojennej. Z powodu wewnętrznego głosu zawrócił do domu. Słowa, które usłyszał we śnie: „Komu lepiej służyć: Panu czy jego słudze?“, sprawiły, że zrozumiał wezwanie Chrystusa do swojej służby. Zamienił więc swoje bogate ubranie z żebrakiem i rozpoczął nowe życie w służbie dla Jezusa.

Zaproponujcie słowa klucze do tego fragmentu.

Uczniowie proponują słowa klucze i zapisują je na tablicy, np. rycerz, głos Boga, powołanie.

Franciszek zrzekł się całego swojego majątku odziedziczonego po ojcu i przyobleczony w ubogą tunikę w kształcie krzyża przez dwa lata prowadził życie pokutnicze. Za zgodą biskupa rozpoczął nawoływanie wiernych do pokuty. Swoją postawą wzbudzał zainteresowanie ludzi. Wielu z nich podejmowało refleksję nad swoim życiem. Zapraagnął żyć ściśle według zasad Ewangelii i głosić nawrócenie i pokutę.

Zaproponujcie słowa klucze do tego fragmentu.

Uczniowie proponują słowa klucze i zapisują je na tablicy, np. ubóstwo, modlitwa, pokuta.

Wkrótce przyłączyli się do niego pierwsi towarzysze. Gdy grupa zapaleńców zaczęła się powiększać, wyruszyli do Rzymu, prosząc papieża o zatwierdzenie ich sposobu życia. Otrzymali najpierw jedynie ustną zgodę. Bracia organizowali liczne wyprawy misyjne, głosząc miłość Boga i wzywając do nawrócenia. Przez prawie 15 lat św. Franciszek dotarł do Ziemi Świętej, Egiptu i Syrii.

Zaproponujcie słowa klucze do tego fragmentu.

Uczniowie proponują słowa klucze i zapisują je na tablicy, np. wspólnota, misja, zakon braci.

W 1223 roku papież oficjalnie zatwierdził regułę Zakonu Braci Mniejszych. Rok później na Alwerni, gdzie przeżywał coroczny okres postu, podczas mistycznego widzenia otrzymał stygmaty – ślady męki Pańskiej. W ten sposób Franciszek na dwa lata przed swą śmiercią został pierwszym w historii Kościoła stygmatykiem. Z Alwerni Święty powrócił do Asyżu jako żywy obraz Jezusa ukrzyżowanego. Trudy apostołstwa, surowa

pokuta, długie nocne czuwania na modlitwie wyczerpały siły Franciszka. Zachorował na oczy. Zmarł 3 października 1226 r. o zachodzie słońca w kościele Matki Bożej Anielskiej w Asyżu. Kiedy umierał, kazał zwlec z siebie odzienie i położyć na ziemi. Rozkrzyżował przebite stygmatami ręce. Z Psalmem 141. na ustach odszedł. Miał 45 lat. W dwa lata później uroczystie kanonizował go Grzegorz IX. W roku 1230 franciszkanie liczyli już około 10 tysięcy braci. Wtedy to ciało Świętego zostało przeniesione do bazyliki, gdzie spoczywa do dziś.

Zaproponujcie słowa klucze tego fragmentu.

Uczniowie proponują słowa klucze i zapisują je na tablicy, np. stygmaty, święty.

Świadectwo bezgranicznego posłuszeństwa i zaufania Bogu przez stulecia podejmowali różni zapaleńcy, którzy związali swe życie z franciszkańskim zakonem. Wśród polskich franciszkanów najbardziej znanym jest św. Maksymilian Kolbe – założyciel jednego z największych klasztorów świata i męczennik Oświęcimia.

Uczniowie zapisują do zeszytu notatkę, wykorzystując słowa klucze:

Św. Franciszek urodził się w Asyżu w 1182 roku jako syn bogatego kupca. Nie od razu wiedział, którą drogę w życiu obrać. Gdy przemówił do niego Chrystus z krzyża, pozbył się majątku i zaczął wzywać do nawrócenia. Gromadził wokół siebie towarzyszy. Tak powstał Zakon Braci Mniejszych – franciszkanów. Franciszek dał przykład pięknego naśladowania Jezusa: głosił pokój i dobro, okazywał miłość każdemu stworzeniu. Na dwa lata przed śmiercią otrzymał stygmaty męki Pańskiej. Zmarł w Asyżu w 1226 roku.

4 REALIZACJA

1. Pokój i dobro

K. prezentując franciszkański herb, zachęca uczniów do niesienia ewangelicznego pokoju i dobra w swoim codziennym życiu:

Dzięki św. Franciszkowi świat ujrzał ludzi z kart Ewangelii: prostych, odważnych i pogodnych. Kościół potrzebuje ich także dzisiaj. „Pokój i dobro” to tradycyjne franciszkańskie pozdrowienie. „Pokój i dobro” to myśl bardzo prosta, która głosi radość i pogodę ducha. Pozdrowienie to w ustach chrześcijanina wyraża autentyczne przesłanie ewangeliczne. Zapamiętajmy to pozdrowienie i nośmy je w naszych sercach w codziennym życiu.

K. prezentuje herb franciszkański:

źródło: www.francesco.katowice.opoka.org.pl , www.encyklopediapolska.pl

Wspaniały herb, który od wieków franciszkanie rozprzestrzeniają na cały świat, to ręka Chrystusa i ręka św. Franciszka, które skrzyżowane obejmują krzyż.

Przygotujcie kartkę pocztową wyrażającą przesłanie „pokój i dobro”.

Uczniowie rysują w zeszycie wzór kartki pocztowej z napisem „pokój i dobro”.

5 ZAKOŃCZENIE

1. Modlitwa

K. modli się z uczniami, spontanicznie wyrażając odpowiedź na przesłanie Boga płynące z życia św. Franciszka z Asyżu.

UWIELBIENIE BOGA NAJWYŻSZEGO

(Každy uczeń otrzymuje jedno wezwanie.)

1. Ty jesteś Święty Pan, Bóg jedyny, który czynisz cuda, Ty jesteś wielki.
2. Ty jesteś mocny, Ty jesteś wielki, Ty jesteś najwyższy.
3. Ty jesteś Królem wszechmogącym, Ojcie święty, Królu nieba i ziemi.
4. Ty jesteś dobro, wszelkie dobro, najwyższe dobro, Pan Bóg żywy i prawdziwy.
5. Ty jesteś miłością, kochaniem; Ty jesteś mądrością, Ty jesteś pokorą.
6. Ty jesteś cierpliwością, Ty jesteś pięknnością, Ty jesteś łaskawością.
7. Ty jesteś bezpieczeństwem, Ty jesteś ukojeniem, Ty jesteś radością.
8. Ty jesteś nadzieją naszą i weselem, Ty jesteś sprawiedliwością, Ty jesteś łagodnością.
9. Ty jesteś w pełni wszelkim bogactwem naszym; Ty jesteś pięknnością, Ty jesteś łaskawością.
10. Ty jesteś opiekunem, Ty jesteś stróżem i obrońcą naszym; Ty jesteś mocą, Ty jesteś orzeźwieniem.
11. Ty jesteś nadzieją naszą, Ty jesteś wiarą naszą, Ty jesteś miłością naszą.
12. Ty jesteś całą słodyczą naszą, Ty jesteś wiecznym życiem naszym: wielkim i przedziwnym Panem, Bogiem wszechmogącym, miłosiernym Zbawicielem.

DEKALOG EKOLOGICZNY ŚW. FRANCISZKA

1. Bądź człowiekiem wśród stworzeń, bratem między braćmi.
2. Traktuj wszystkie rzeczy stworzone z miłością i czcią.
3. Tobie została powierzona Ziemia jak ogród; rządz nią z mądrością.
4. Troszcz się o człowieka, o zwierzę, o zioło, o wodę i powietrze, aby Ziemia nie została ich zupełnie pozbawiona.
5. Używaj rzeczy z umiarem, gdyż rozrzutność nie ma przyszłości.
6. Tobie jest zadana misja odkrycia misterium posiłku: aby życie napełniało się życiem.
7. Przerwij węzeł przemocy, aby zrozumieć, jakie są prawa istnienia.
8. Pamiętaj, że świat nie jest jedynie odbiciem twego obrazu, lecz nosi w sobie wyobrażenie Boga Najwyższego.
9. Kiedy ścinasz drzewo, zostaw choć jeden pęd, aby całkiem nie zniszczyć jego życia.
10. Stąpaj z szacunkiem po kamieniach, gdyż każda rzecz posiada swoją wartość.

